

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kül-
dendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, va-
lamint a felszólamlások kül-
dendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó-
hivatalhoz küldendők. Nyilttér scra 1 korona.

A kenyér.

A végtelennek látszó rónaság életet adó kalászkóztól pompázik most. A szél gyors szárnyakon végig száguld fölöttük, mozgásba hozza a zöldelő táblákat s tova hőmpölygő tengerárt varázsol élénk. Itt-ott pipacs, konkoly és buzavirág hol csoportosan, hol szétszórta ékítik az ingó kalásztenger zöldjének egyhanguságát. Benn a sűrűben a fürj hallatja kedves pitypalaty szavát, fent a légben a földesgazda ingyenes zenésze a pacsirta dalol kora hajnaltól napnyugtáig édes-bús dallamu zsolttárokát. — E kép fölé szemünk határa, a levegőég azurja borul.

Ez az a kép, mely delejserővel vonza magához tekintetünket, ez az a kecségtető reménység, mely táplálja a föld népét.

Az elemek játéka e kép. Ha a levegő hőmérséke hidegre válik, ha az ég kékjét vészes fellegek takarják, ha a tartós szárazság aszályal fenyeget, ha a huzamos esőzés a rothadást küldi mezeinkre, ha a férgek özöne telhetetlenséggel eszi el előlünk a betevő falatot, ha a vihar kérlelhetlen erőszakkal kuszálja össze s tépi meg vetéseink üstökét, — óh akkor kétségbe esetten kiáltozzuk, vagy elnyomott keserves sóhajjal rebegjük: mentsd meg Ur am mindennapi kenyérünket!

Mig künn, a szabad természet ölen

ring kalászában a kenyér: a fékevesztett természeti elemek játéka s mikor kezünkben van az, még akkor sem biztos, nem tudjuk, nem-e esik betevő falatunk a kenyéririgység martalékául.

Az anyagi kor, mely mindent felfalni kész, hányszor állítja az emdereket egymással szemben, jóbaráttól ellenséget formál. Egy kis kenyér kérdés, egy kis érdek összeütközés elég ahhoz, mint Fáy A. mondja, hogy a barát megszűnjön barát lenni, hogy az ember állattá alakuljon. Aki bírja, az marja, ez a kor szignaturája; akár csak az állatvilágban: a nagy hal elnyeli a kis halat.

Mit törődik az önző azzal, hogyha embertársát megrövidítheti, hogyha a kenyéret rághja ki amannak kezéből. Neki ez mind csak bliktri még akkor is, ha céljának elérésében embertársának becsületén kénytelen keresztül gázolnia; főszempont, hogy a jövedelem szaporodjék, duzzadjon az ereszény, majd ennek sulyán a tekintély is felépül.

Kenyeret ad és vehet el a protekció. Ez a társadalmi szokás, úgyszólván törvény, nem minden alakban helytelen. — Igazságos és méltányos a hatalmasok befolyása azon esetekben, midőn a tevékenység és tehetség önmagától nem képes felküzdeni magát annyira sem, hogy öntudatát a megfelelő kenyérral kielégíthetné. A protekció itt va-

lóban a bölcsbelátás, az önzetlen gondoskodás és a jótékonyosság angyalaként működik, felemel s az embert saját értékének niveaujára helyezi. Ilyen az emberbecsülő protekció; ennek megvan a létjogosultsága, áldást osztó humanitása.

Önmagát kisebbiti meg az olyan protektor, aki a hizelgő proletár népség előtt nyitja meg ajtaját s gazdag asztalhoz ülteti. Aki szemet huny a valódi ambíció felismerése előtt és pazar kézzel osztogatja befolyásának gyümölcseit a stréber hadnak, nemcsak, hanem elveszi — ha kell erőszakkal is — az érdemes elől a falatot s oda nyújtja valamelyik csuszó-mászó kegyenczenek. A hatalomnak és befolyásnak bünös tultengése az ilyen protekció. Az ilyen befolyást önálló gondolkozásu és jó érzésű embernek el sem volna szabad fogadnia. Egy jobb kor el fogja tüntetni a földszinéről az erőszakot, helyébe ülteti majd az érdem és tehetség méltányoló axiómáját, „győzzön a jobb“ elvét.

Óh, azon számtalan emberi gyarlóság, indulat, szenvedély, erőszak mely a társadalmak szívéből kiszáll, éppen oly pusztító elemekként hatnak a meglevő falat kenyérré, mint a természet fékezetlen elemei a ringó kalász szüz tiszta magocskájára nézve; azért nagyon üdvös ennyi természeti és tár-

TÁRCZA.

Az abonyi „függetlenségi 48-as kör“ új házának felavatására.*

Állsz már kis hajlék, nagy eszmék tanyája,
Pünkösöd hajnalra testté vált óhaj!
Kedvesbb szívünknek rózsá illatánál,
Szelid szellőnél, mely körül-fuvall.

Büszkén leng zászlónk szent hazánk színével,
Hirdetve a magasztos jelszavát:
Hogy a „negyvennyolcz“ szülte kis körünket
S „függetlenség“ mit szívünk megfogadt.

Ha nincs veszély, itt élünk testvérképen,
Ápolva a jót szívünk melegén,
Munkálva békén üdvét a hazának,
Hogy fény gyuladjon elborult egén.

De hogyha zendül szava harsonának
S vészhangja ismét talpra hiva száll,
Megyünk mindnyájan s életünket adjuk,
De — rabláncz többé nem lesz e hazán!

Ember becsülje másban önmagát meg,
Legyen a jog mindnyájunké, közös;
Legyen fel út munkának és erőnek,
Tehetség győzzön kiváltság felett!

* Junius 4-én végbement felavatási ünnepélyen elszavaltta Dobozy Kálmán.

Isten oltá be e jogot a szivbe,
Ember azt onnan ki nem tépheti,
Legyen azért az önzés szegyenitve,
Mely embertársát büszkén megveti.

Őrizzük e nagy elveket szívéinkben,
Mint társas éltünk gazdag kincseit,
Melyekből lelkünk szomjazó hevében
Olykor üditő életet merit.

A mi körünk ily nemes érzés tára
S ez új ház tüzhely, hol az tápra lel,
Midőn az élet piaczi zajában
Jogot, elvet hitványul adnak el.

Lobogtassuk zászlónk ujult erővel,
Ha kitarunk, biztos a diadal
S karunk ha elhal, zászlónkat elejtjük,
Szabad nép földje hálásan takar.

VIZ ZOLTÁN.

A pénzember.

Természetesen a legelőkelőbb városrészben lakik. Ezt már így rendezték be a fiai, a kik már gondoskodtak arról, hogy apjuk pénzét a legurább módon adják ki. Sem fáradságot, sem pénzt (t. i. az apjukét) nem kíméltek, hogy lakásukat a legdrágábban és legelőkelőbbben rendezzék be, francia főszakácsot, kifogástalan inasokat fogadtak.

A pénzember pedig hálából megengedte fiainak, hogy lakásán barátaikkal dárídózzanak, házas lányának pedig, hogy estélyeket és bálakat rendezzen.

Pedig ha saját lánya nem mondaná, az öreg úr el se hinné, hogy ez a sok mulatság neki, már t. i. az öreg úrnak, örömet okoz. Ha a süppedékes perzsa szőnyegek végig ment és hirtelen ösmeretlen hölgyekkel találkozott, a kiknek nevét sem ösmerte, de a kikkrol tudta, hogy mint Edit lánya vendégei soká fognak nála lakni, lánya mindig csak azt ismételte neki: „Papa, ne félj, te nagyon jó társaságban vagy!“ Ezt mondta neki az ő előkelő lánya, a ki különben soha sem bocsájthatta meg apjának, hogy alacsony társadalmi rétegekben született.

És a mint ott ül az asztal fejénél a sok idegen közt, a kik csak az ő borát isszák, az ő ételeit fogyasztják, szomoruan tekint maga körül és némán ül tovább, hiszen a társaság beszélgetéséből egy szó se sok, de annyit sem ért. Egyedül marad még az asztalfőnél, mikor a fiatalok már régen a könyvtárszobájába vonultak, a hol valami diletans-előadás próbái folynak. Az öreg úr szívesen ülne tovább is helyén, de egy szolgáló udvariasan bár, de határozottan tudtára adja az öregnek, hogy le kell szedni, különben a cselédek későn jutnak vacsorájukhoz. Gyorsan és szinte bocsánatot kérve ugrik fel az öreg úr, hogy átmenjen a szalonba. De ott most nem lehet maradni. Edit estére bált rendez, s ezért az egész szoba rendetlen. Átmegy a könyvtárszobába. Itt a mű-

sadalmi veszedelmes elemekkel szemben elrebeognunk az ima kérő szavait: „Add meg Uram mindennapi kenyerünket!”

V. I.

Uj Otthon.

A 48-as függetlenségi kör, Abony városának egyik jelentékeny egylete, úgy a tagbeli gyarapodhatás, mint eszméjük állandósítása czéljából, — otthont szerzett magának. A hazafiság Vesta tűzének megőrzésére és élesztgetésére szentelt hajlék f. hó 4-én, Pünkösöd másodnapján d. u. 4 órakor ünnepélyes felavatással adatott át magasztos czéljának.

Az ünnepélyre nagy számu úri és polgári elemekből álló közönség sereglett össze, kiknek kebelében a hazaszeretet aligha lobogott kisebb lánggal, mint a milyen hévvel tűzött le rájuk a tikkasztó napsugár. A hőség csak fokozta azt az igazi meleg érdeklődést, melyet az ünnepély műsorának minden pontja a hallgatóságban felkeltett.

Első helyen említjük meg Rudnyánszky L. szolgabírónak, szabadság, egyenlőség, testvériség tiszta fogalmát nyújtó tartalomdús megnyitó beszédjét. Szónoklatában füzött inaszerű fohászával egészen megihlette a hallgatóságot.

Dobozy K., Viz Z. ez alkalomra írott hazafias lelkesedéssel teljes költeményének elszavalásával — mint az rendesen történni szokott — magával ragadta a közönséget. Ugyancsak nagy sikerrel s a költemény szellemének megfelelő erős sarkizmussal adta elő Máthé Jenő — Pósa Lajos „Koldus tarisznya” cz. költeményét.

A záróbeszédet Máthé József tartotta meg. Visszapillantásában összefoglalta mindazon tanúságokat, melyeket az előtte szólók hangoztattak; a hazafiság lényegének fejtegetése után az új hajlék szentségét hangsúlyozta s tiszteletet kér e ház iránt mindazoktól, akik mellette elhaladnak.

A közöket Kováts B. vezetése alatt működő iparos dalárda a Hymnus, Kossuth induló hazafias dalok elénekülésével töltötte ki. Kár hogy e szép fejlődésnek indult dalárda, a vezető karmester buzgalma daczára, ma már alig 12 tagot számlál. (Szalmaláng.)

Az összes szereplők működését a hálás közönség többszörösen felhangzó frenetikus eljenzéssel és tapssal, a szónokokat és szavalókat még csokrokkal is honorálta.

kedvelők próbálnak. Karos-székében egy fiatal hölgy fekszik, ép most próbál valami ájulási jeletet. Az egyik fia, a gyöngédebb, végre talál valami kis zongoraszékot, a melyet a műkedvelők nélkülözhetnek, és azt adja oda apjának. Ez helyet foglal és maga köré néz. A műkedvelők próbálnak; ő egy szót sem ért az egészről. De mivel ugyis olyan fáradt, hát már itt marad. Az igaz, hogy a sok gondtól kissé elborúl az arca, a mit Edit rögtön észre is vesz. Odamegy apjához és és fülebe sugja, hogy ha nem tud vidámabb arcot vágni, hát okosabban teszi, ha aludni megy, jelenlétével ugyis csak zavar. Miután fél, hogy nyájasabb arcot hazudni nem tud, aludni is megy.

De aztán másnap az egész város tele van a pénzember estélyével és csak nagyon természetes, hogy a sikerült estély rendezéséért még ő tartozik hálával Edit lányának.

A pénzember felesége egészen más, mint ő. Sokkal fiatalabb nála, szép, jószármazású és kifogástalanul öltözködik. Csak néhány hónapot tölt évente a fővárosban, a többi saját villájában a tengerparton. Ha ősszel búcsút vesz férjétől, mindig nagy önuralmat tanúsít, bámúlatos erővel leküzdö a válás fájdalmát.

Régi szokásból ma is ma is a tőzsdére hajt a vén milliomos, a hol évek előtt megszerezte nagy vagyonát. Gyermekei ezt nevetségesnek tartják. De ha sokszor szükségük van pénzre, akkor ők is megtalálják a tőzsdéhez vezető utat, hogy

Végül a dalárda, a közönség részvételével, rázendítette a Szózatot, mire a lelkesült hallgatóság széteszolt, hogy ismét visszatérjen a történelmi képekkel, szalagokkal s virágokkal felékesített egyleti helységben tartandó táncmulatságra.

Felemelő érzést keltett a jelenlevőkben, hogy az ünnepélyen ott láthatta e város, a kerület első hazafiát, Gulner Gyulát, szeretett államtitkár képviselőjét. Hogy is kerülhetne volna el magas figyelme e hazafias aktust, mikor számos éven át e város polgárságában élesztgette lángszavával a honszeretemet tüzet s most midőn ez egylet új hajlékában megvetette alapját jövő fejlődésének: öröme tellett abban, mivel szemlől-szemben konstatálhatta, hogy kedvelt városának kulturája a szellemiekben és hazaszeretletben egy góczponttal gyarapodott.

Állj kis hajlék, a hazafiak kegyeletének Pantheonja! Álljon és viragozzék az egylet az új hajlékban a valódi szabadság, egyenlőség, testvériség szolgálatában és a békés együttműködés szellemében, hogy e várost a többi egyletekkel egyetértőleg a jólét, a fejlődés révébe vezethesse.

V. I. referens.

Válasz

Várady János urnak az „Abony” 23. számában megjelent közleményére.

E lap 23. számában egy germánizmussal telített szellemes és kimerítő válasz jelent meg ugyancsak e lap 22. számában megjelent cikkemre. Bár én jelzett cikkemben V. J. kartársat személyben nem támadtam mindazáltal ő jónak látta személyemet szellemes és kimerítő válaszában elejétől végig szurkálni s miután kidühöngte rajtam haragját, cikke végén jelenti ki, hogy személyemet nincs szándéka támadni. Minő nagy-képüsködés! Nagyon tudom, leste az alkalmat, hogy üthessen rajtam egyet, mert utjában állónak tart és szellemes válasza által kompromitálni akart e becses lap olvasói előtt.

„Szemet szemért, fogat fogért.” Legyen az ön óhaja szerint; felveszem az elem dobott keztyüt s a milyen kíméletlen volt ön velem, kartársával szemben, éppen olyan leszek én is. — Mert ne gondolja, hogy szellemileg szegényebb lennék önnél, sőt éppen az bántja önt és más is, hogy egynehányan szerény tehetségünkkel gyakrabban felkeressük e b. lap hasábjait. Hisz ezért is folyton támadásban volt részem, mintha bizony én az ön hatalmi szférájába tartoznám és dirigálni akart volna, hogy mit és mikor szabad írnom. Óh, uralkodni szeretne ön mindnyájunk fölött, de én

ott az öreglől kicsalják a pénzt. Fiai esodálkoznak azon, hogy ő mit csinál ott egész nap. Nekik persze fogalmuk sincs arról, hogy az ember hogyan szerzi a pénzt; ők csak azt tudják, hogy hogyan kell azt kiadni. Ezt azután nagyon is alaposan értik.

Egy reggel Ferencz, az inas, ijedt arczczal rontott be Edithez és így szólt:

— A nagyságos úr nagyon rosszul van, tán jó volna mindjárt orvosért menni?!

— Ez a Ferencz is mindjárt úgy megijed, ha valaki beteg, szól Edit, miután a szolgál kiment. — Szegény papa, majd magam megyek fel hozzá. De remélem, nem lesz szüksége az orvosra épp ma, a mikor este a palotás-tánczot akarjuk bemutatni. Igazán nem is tudom, ki érne rá az orvosért menni!

A fiúk sem tudják, a vendégek sem, és így mindenki jó étvaggyal fogyasztja el reggelijét.

Edit időközben felkereste az apját és azt hiszi, nincs olyan rosszul, a hogy Ferencz mondta. Mindössze egy kissé lehangoltnak, fáradtnak látszik, keveset beszél, más baja nincs is.

Azönban reggel, mielőtt kiköcsizik, nem bánja, hadd tegyen kerülőt a kocsi (az apja kocsija) és menjen el az orvos lakása előtt. Ez ugyan nagy kerülő, és épp ma szerfelett kellemetlen neki, mivel amugy is sok bevásárlást akar elvégezni, de azért ennek meg kell történnie, nehogy a szegény öreg papa esetleg azt higgye, hogy a gyermekei nem törődnek vele.

nem vagyok és sohse voltam olyan szolgállellő, hogy utasítás és presszió szerint cselekedjem; ilyen embert csak egyet fogott ön és azt tartsa is meg továbbra is „bolygójának”.

Támadó cikkére, melyben ilyen diszes magyar kifejezések: vannak „közlemény lett,” „tavaszon lett” nem is felelnék, ha abban vége végig személyemet nem támadná. de minden so a epébe mártott tollal van írva s ezért kényszerítetem a magam védelmére kelni, valamint mult cikkemben kijelentett igazságokat megvédeni.

Az „Abony” 22-iki számában egy cikk jelent meg tőlem „Néhány szó a gazdasági ism. iskoláról” czim alatt, melyben a gazdasági tanításról általánosságban kijelentettem, hogy az eredmény nem olyan, mint a minőnek kellene lennie, tehát nem azt mondtam, hogy „csekély.” Ama kijelentésem a kellő okokkal támogatam, melyekből Várady ur egyetlen egyet sem tud megczáfolni, mert kézzel fogható igazságon nyugvó kijelentések. Itt handa-bandázni, nagyképüsködni nem lehet; tessék bizonyítani. Mert az csak nem bizonyítás, ha V. J. kijelenti, hogy ő az eredménnyel megvan elégedve. (Minden cigány a maga lovát dicséri.) Hisz ugyancsak én is írhattam volna és most V. J. nem iparkodna az igazmondásért fejemet beverni. De mivel igazán szívelem velem a gazd. ism. iskola fejlődését és jövőjét, kötelességemnek tartottam az illetékes tényezőknek b. tudomásukra hozni azokat a bajokat és okokat, a melyek az eredményben és haladásban gátolnak bennünket. — Mer hogy fejlődhesék és tökéletesedhessék egy a fejlődés kezdetén levő intézmény, ha nem akad valaki aki kimeri mondani az intézmény bajait és hiányait? Éppen ezért csakis az igazság őszinte kimondásával szolgálom tisztességgel, becsülettel a gazd. ism. iskola ügyét, mert csak így haladhat előre. Persze az igazság hallása önnek fáj, de nyilvánításával szent kötelességet teljesítettem és cikkemnek önzetlensége tekintetében önön kívül senki sem ítélhet el.

Azt hiszem, hogy az illetékes tényezők jobban el fogják hinni az én okokkal támogatott állításomat, aki képesített gazd. tanító tehát szakember vagyok, mint az ön kijelentését, aki a méhézetet kivéve laikus ember és csak tanítási engedélye van, amit bármelyik kartárs megkaphatott volna csekély utánjárással.

És miért ne állithattam volna a tanítás eredménytelenségét mindhárom fiuosztályról, hiszen az eredménytelenség oka mindegyiknél egy és ugyanaz és én e cikk írója felváltó rendszer mellett tanítottam a saját, valamint V. J. tantermében három tantárgyamat (földművelés, növénytermelés és állattenyésztés) és szabadon kijelentem, hogy a tanidő alatt volt és lehetett alkalmam V. J. növendékeinek észbeli képességét is kitanulmányozni. Egyik 19. a másik egy híján 20. Tehát nem osztályt mint V. J. mondja, hanem osztályokat vezettem és így mint szakavatott egyén

A sétakocsizás alkalmával tényleg felkeresi az orvost, de már nem találta otthon; nemrég ment el hazulról.

Különben ez úgy se fontos, mivel a szegény milliomos orvos nélkül is meghalt néhány óra alatt. Az utolsó órákban Ferencz volt mellette és nagyon nagy szeretettel és sajnálkozással bámult haldokló urára, a kinél olyan jó bért huzott. Mi lesz most, már vele? Kap-e ezután is ilyen jó helyet?

A pénzember most keveset beszél, különben is számszavú volt egész életén át. Kéri Ferenczet hogy felesége képét fordítsa felé, hogy jól láthassa. Néhányszor emlegeti a felesége nevét, aztán kisebbik fiának bevezető nevét mondogatja, a mire Ferencz megmagyarazza neki, hogy Elemér úri ép most lovagolt ki a Stefánia-útra, miután nem tudta, hogy édes atyja beteg. A pénzember aztán egy szót sem szól. Sárga keze nyugtalanul mozog a paplanon ide s oda.

Aztán megfordítja a vánkosan fejét, ebben még a jó Ferencz segédkezik neki, a ki néha egy-egy könyvet is ejt, és aztán meghal a pénzember. Meghal, mint a legelhagyottabb teremtese Istennek.

Az estélyt azonban mégis csak le kellett mondani, a palotás-táncz — legalább egyelőre — elmaradt és Edit valami legújabb divatu gyásztoalettet öltött

egész jogosan nyilvánítottam, véleményt és szolgálatom utmutatással,

Hogy V. J. és társa nem bíztak meg mult cikkem megírásával az nagyon természetes, mert ha úgy lett volna, akkor szükségszerűleg magasztaló cikknek kellett volna megjelenni a tanulók lángesze, előhaladása és a páratlan felszerelésről csak hogy ennek megírására nem vállalkoztam volna.

Azt mondja V. J. „Az életnek tanítunk és nem az iskolának“, ezt én nem tagadom, mert ez az egyedül helyes pedagógiai eljárás. De hogy tanít ön az életnek, ha csak folyton theoretice tanít, mert gyakorlati tanításra sem eszközeink nincsenek, sem pedig földterület nem áll rendelkezésünkre! Bizony mult cikkemet jobban meg kellett volna értenie és akkor most nem jutott volna nyilvánosságra — szeliden szólva — a tanerők surlódása.

Micsoda vakmerő állítás V. J.-től, hogy tanítása nyomán már e „tavaszon lett“ szülő telepítve! Tálán telepítés alatt azt a 15—20 szál szőlővesszőt érti, melyet növendékeivel ültetett saját házábanál. Szép telepítés! Gratulálok!

Az meg egy gúgós és fenhéjazó egyén kijelentése egy kartással szemben, hogy én a méhészetéről még véleményt sem mondhatok. Hallja-e tisztelt ur! én a méhészetből is nyilvános vizsgát állottam ki és csak azért engedtem át önnek annak tanítását (valamint a szőlőművelést is), mert öt tantárgyat nem taníthattam. Legyen egészen nyugodt: észért és tudományért e cikk írója még nem folyamodik önhöz.

Gyönyörű eljárás, de önről még sem hittem volna, hogy még az előjáróságot is ingerli ellenem. Ugvan mit akar vele elérni? És miért vonta tán adó cikke keretébe? Hisz én az előjáróságot, illetve községi iskolaszéket cikkemben csak annyiban említettem, hogy kértem, miszerint sziveskedjen a jövő tanévben a mi cikkemben jó — megvalósítani. Árulkodás és mások elleni ingerlés soha sem volt természetemben, mert piros csizma után nem vágytam soha életemben. Az igen tisztelt előjáróság pedig velem — az őszinte igaz emberrel — szemben ép oly előzékeny, mint önnel s éppen ezért ne „csodálkozzék“ felettem.

Tisztelt ur! Ha az lenne az igaz a mit ön irt, az igazság istennője sirva fakadna és az igazság mérlegét a földhöz csapná, hogy darabokra törjön.

Elég nem jól van, hogy nem járunk azon egy uton, de nem is lehet, mert mindég baj volt és jó szemmel soha nem nézte ön sem, ha fiatalabb tanítók mertünk élni, valamit kezdeni, avagy tettünk valamit (bocsánat, hogy még élek); mostani cikkén is ez a rosszindulat vonul végig irányomban, mert bántja önt: 1) hogy én már 2 év óta képesített gazd. tanító vagyok; 2) hogy a tiszta, szeplőtlen igazságot a nyilvánosság elé mertem hozni; 3) hogy a községi isk. székéből egyelőre nem hagytam magam ön által kitúrtni; 4) az ön felfogása szerint vetélytársa vagyok a gazd. ism. isk. igazgatói állás elnyerésében, a mire becsületszavamra mondom nem vágyom, bár lenne olyan kezében, mint önnel stb.

Szóval ön és „bolygója“ elhatározták, hogy a közvélemény előtt tönkre tesznek, pedig meggondolhatták volna, hogy a fegyver hátra felé is elsülhet.

A közönség helyes ítéletére bízom ezen személyes ténre átvitt harcot; azt azonban amit e lap 22. számában irtam az utolsó betűig ma is fentartom.

A gazd ism. iskola ügyét leikiismeretesen szolgálni soha meg nem szünöm; azok ellen pedig akik ezen önzetlen szolgálatomban igaztalanul bántani merészelenk mindenkor a megfelelő argumentumokkal fogok riposztirozni.

„Ments meg Uram a barátaitól, az ellen-ségeimmel majd csak elbánok.“

HORVÁTH JÓZSEF
kép. gazdasági tanító.

SZINÉSZET.

A heti műsor igen változatos volt.

A mult héten szombaton „Sulamith“ című keleti dalművet adták, czimszerepében Micsornéval, ki a nálla megszokott hatással játszotta drámai fordulatokban gazdag szerepét.

Kiválóan alakított Staud Margit, mint Abigail, a ki mint szerelmes zsidónő művészies tán-

czával, örökös mosolylyal ajkain bájolta el a szép számu közönséget, igen finoman menve át a gyermekeit elvesztett s megcsalatott, de mindent megbocsátó anya és hitves szomorú szerepébe. Árkosy és Pintér szépen érvényesültek hős szerepeikben.

Pünkösöd első napján délután népies gyermek előadásban a „Tündéreskü“ leszállított helyárrakkal, — este pedig a „Sárdi ház“ került színre.

Hétfőn délután ugyancsak gyermek előadás tartott a „Gyerek asszony“-nyal, — este a „Görög rabszolga“ című operett ment, melyben T. Pogány Janka, Staud Margit, Árkosy, Tóth és Szeberényi M. arattak tapsokat.

Kedden a „Bánk Bán“ tragédia adatott elő bérletben, majdnem telt ház előtt, — melyben Szilágyi Berta vált ki pompás játékával, valamint Mezey mint Biberach kóbor lovag. Szépen játszott Tóth a czimszerepben és Torday, Michael bán szerepében. Árkosy mint Petur bán kissé túl erősen fogta föl szerepét.

Szerdán „A baba“ T. Pogány Jankával a czim szerepben került színre.

Csütörtökön pedig „A házibéke“ vigjátékot adták. Mezey — e kiváló tehetségű művész, jóízű humorával szezett élvezetet a publikumnak, mely többször megtapsolta, éljenezte. Elismerés illeti Aitnert, Szilágyit és Tóthot eleven, kedélyes s jól felfogott játékaikért.

Pénteken „Rocamble, a párisi csavargó“ népies drámát adták. — Szombaton pedig „Sulamith“-ot másodszor.

MI UJSÁG?

— **Ürnap.** Folyó hó 14-én, Csütörtökön tartja a kath. egyház a legfölségesebb oltári szentség szerzésének emlékűnnepét. Rendszerint Nagy-Csütörtökön az utolsó vacsora emléknapján volna ez ünnepnek ideje, azonban az akkori nagygyász miatt nem volna képes az egyház kifejteni azt a pompát s örvendezésének nem mutathatni ki azon jeleit, melyekkel az oltáriszentségben jelenlevő Istenségnek méltóképen hódolhatna. Éppen ezért e napra helyeztetett az egyház diadal ünnepe, mikor a virágok színeikkel és szétáradó illatukkal tömjéneznek az ogek Ura — Istenének.

— **Kegyeletos ünnepély.** Boldogult Király Kálmán kispap. — Király János közgyűm nagyreményű unokája lelkiüdvéért, a váci papnövelde tanítványai, mint a boldogult tanuló társai, f. hó 16-án szombaton reggel 1/2 8 órakor, a helybeli r. kath. templomban gyászmisét szolgáltattak. A misét Hirling János h. plébános celebrálja, a váci kispapok assistálása mellett. Idáig hárman jeleztek lejáróluk az ünnepélyre, mely alkalommal, — a mise után — megkoszorozzák feledhetlen barátjuk sírját is. A család felkéri az összes családtagokat, a család barátait ismerőseit és jó akaróit, hogy e kegyeletos gyászünnepélyt részvételökkel emelni sziveskedjenek.

— **Iskolai zárvizsgálatok.** A helybeli róm. kath. iskoláknál az évzáró vizsgák — az iskolaszék határozata szerint — folyó hó 21. 22. és 23-ik napjain a következő sorrendben fog tartatni: 21-én d. e. az V. VI. leány osztályokban; d. u. a IV. fiu és IV. leányosztályban. — 22-én d. e. a III. fiu és III. leány osztályban, d. u. az ujszászuti II. vegyes és a központi iskola I. II. vegyes osztályában. 23-án d. e. az ujszászuti I. vegyes és a ceglédi I. II. vegyes osztályban; d. u. az erdőuti iskola I. II. osztályában fog tartatni. A vizsga kezdődik reggel 1/2 9 órakor, d. u. 2 órakor. Az első napon minden tanuló szent misét hallgat s a Szentlélek segítségül hívása után kezdődnek a vizsgák. 24-én 1/2 9 órakor hála adó isteni tisztelettel bezáratik az 1899/1900 tanév.

— **A függetlenségi 48-as kör** házfelszentelési ünnepélyén a következő föltűzetések történtek: Szánthó Elek, Rudnyánszky László, Lukács Gyula 10—10 koronát. Kostyán József 6 kor. N. N. 4 kor. Dobozy Kálmán, Koncsik János, Nagy András, Molnár Lajos ifj., Fléger János 3—3 kor. id. Retkes Sándor 2 kor. 60 fill. Dobozy Gábor, Temesközy Gerzson, Karizs János, Tóth József gép., Halász János, Szabó István, Kása Andrásné, Kortz Pál, Somogyi István, Lendvay Pál, Sztahó Lajos, Özy. Pápai

Károlyné, Szikszai Józsefné 2—2 kor. Fekete István 1 kor 60 fill. Kortz Pálné 1 kor. 60 fill. Dobozy Györgyné 1 kor. 20 fill. Tóth Józsefné 1 kor. 20 fill. Sirakovits Jánosné 1 kor. 20 fill. Király János, Szaitz Gábor, Fördös Károly Varga Imre, Sági János, Máthé Jenő, özv. Herke Jánosné, Weisz Róza, Juhász Imre, id. Molnár Lajos, Dobozki Mihály 1—1 kor. Ezekon felül még kisebb összegű ajándékozások történtek; valamint Szikszay Józsefné Cseri Erzsébet gyűjtött külön 36 koronát fogadják a nemes lelkű adományozók a kör választmányának hálás köszönetét. Retkes Dániel elnök.

— **Köszönet nyilvánítás.** Az abonyi függetlenségi 48-as kör ujonnan beszerzett házában folyó hó 4-én tartott felszentelési ünnepélyén közre működött uraknak nevezetesen Rudnyánszky László és Máthé József uraknak a házfias szép szónoklatokért; Dobozy Kálmán és Máthé Jenő uraknak a lelkes szavalmányokért; az iparos dalegyetnek az előadott szép énekekért s a mélyentisztelt közönségnek szives megjelenésükért ez uton is hálás köszönetemet fejezem ki. Abony 1900 június 7. A választmány nevében Retkes Dániel elnök.

— **Az Abonyi Lajos** szobor alap javára Kopeczky Ármán úr által adományozott egy koronát átvette Véli Miksa.

— **Ceglédi munkások a miniszternél.** Urbán Pál és társai, ceglédi munkások, tidva azt, hogy a miniszter most a munkásnyugdíj-üggyel foglalkozik, kérvényt intéztek Darányi Ignác földm. miniszterhez, a melyben az ügy mibenállásáról tájékozást kérnek elvtársaik nevében. Darányi pedig akként intézte el a kérvényt, hogy meghívta Urbán Pált és társait a miniszteriumban tartandó értekezletre, a melyre Urbán Pál, Papp József és Bán János fel is utaztak. A miniszter el lévén foglalva, Balogh Vilmos miniszteri osztálytanácsos, az elnöki osztály vezetője értekezett velök, mult vasárnap délelőtti 10 óratól déli 12 óráig. A munkában levő nyugdíjtervezet felolvasta előttük és kívánta, hogy pontról-pontra egész leplezetlenül tegyék meg észrevételeiket, a mi meg is történt. Sőt a ceglédieknek néhány alapos és fontos észrevételeit fel is jegyezte és megígérte, hogy mihelyt a törvényjavaslat készen lesz, egy példányt abból leküld nekik azonnal, hogy tanulmányozzák. Ha minisztereket és vezérembereket látunk leereszkedni a munkásokhoz, mintha egy szebb jövő hajnala derengene felénk. Jó lenne, ha a mi munkásaink is érintkezésbe jönnének oly tényezőkkel, kik által a javaslatba b pillantást nyerhetnének, mert más a ceglédi és más az abonyi munkás viszonyok, s így ehhez mérten is lehetne némi módosítást keresztül vinni.

— **Lóverseny Cegléden.** Pestvármegye lótenyészítő bizottsága tervbe vette, hogy f. évi július hó 29-én a lótenyészítés emelése szempontjából Cegléden lóversenyt fog rendezni.

— **Az új váci püspök.** gróf Csáky Károly már tisztelgett a hercegprimasznál Balaton-Füreden s a felszentelés tárgyában folytatott értekezleten az egyházfő kijelentette, hogy az esztergomi főszékesegyházban fogja felszentelni megyés püspökké és pedig az eddig megállapított terminus szerint június 17-én. Ez a felszentelés nagy ünnepséggel fog végbemenni, amilyen főszékesegyházunkban rég nem volt s ez alkalommal a váci egyházmegyéből nagyszámu küldöttségek fognak megjelenni.

— **Vivó club Szolnokon.** Csütörtökön alakult meg a szolnoki vivó club, melynek célja tagjait a vivásban kiképezni, a lovagias érzést, a társadalmi összetartást fejleszteni, vivóestélyeket és versenyeket rendezni. Igen csekély évi tagdíj mellett e czélokra bőséges módot nyújt az új club, mely mint a budapesti Arlow egyesület, szintén Arlow lovag vivómester intencziói szerint alakult. A vivásban az oktatást a meghatározott időszakban Arlow lovag mester, azon kívül pedig dr. Beka Lajos tanár, művezető fogja nyújtani. Az új egyet június 9-ér adja próbáját képességének. E napon ugyanis számos budapesti mester az amateur részvételével vivó akadémiát rendez.

— **Konzervgyár Kecskeméten.** A bonzeni gyümölcs- és zöldség konzervgyár részvénytársaság képviselője aláírta a szerződést Kecskeméten hasonló gyár felállítására, 500.000 korona befektetéssel. A város közönsége 15 hold földet, 16000 korona segélyt, 15 évi községi adómentességet és egyéb kedvezményeket ad. Az építés a jövő hetekben már elkezdődik s a gyár jövő kora tavasszal működését megkezdi.

— **Vármegyei közgyűlés.** Pestvármegye június hó 11-én és a következő napjain tartja rendes évnegyedes közgyűlését. A tárgyszorozatban az alispán évnegyedes jelentésén kívül sok érdekes tárgy forog szőnyegen, így Gulner Gyula államtitkár orsz. képviselőnknek a megyei albizottságból való lemondása. Abonyt érdeklő dolgok nem tárgyaltatnak.

— **A községi bíró áldozata.** Megemlékeztünk már arról az orvtámadásról, a mely május hó 13-án történt a jászladányi katolikus körben, a midőn Horváth Mihály községi másodbíró a katolikus kör által tartott gyűlés megkezdése előtt hátulról többször rálőtt bosszúból Tóth Bertalan katolikus főkántorra. A kántort minthogy sebei életveszélyesek voltak — a budapesti Rókus kórházba szállították, ahol m. hó 31-én — mint értesülünk sebeibe belehalt. A szerencsétlen véget ért kántort fiatal özvegye és három árvaja siratja.

— **Szőlős gazdák figyelmébe.** A földművelési miniszter utasította a szőlőszeti és borászati felügyelőket, hogy ott a hol a szőlőket az idei késői fagyok érték, a fagy által megtámadott szőlőtőkék további helyes kezelésére s a bajok orvoslására szőlőbirtokosoknak a megfelelő utbaigazításokat és szaktanácsokat adják meg, és világosítsák fel a szőlőbirtokosokat, minő eljárást kell követniök arra nézve, hogy az elemi csapások által okozott károk rendkívüli eseteiben a közadók kezeléséről szóló törvény rendelkezései értelmében járó adóelengedés iránt való igényeiket miként érvényesítsék. Ugyan ezen alkalommal utasította a földművelési miniszter a szőlőszeti és borászati felügyelőket egyszersmindenkorra, hogy elemi csapások bekövetkezése, vagy a szőlőnek akár állati, akár növényi ellenségei fellépte és elterjedése esetére, külön rendelet bevétele nélkül, a szőlőbirtokosoknak a védekezésre vagy az orvoslásra szükséges eljárások megmagyarázásával és demonstrálásával, valamint általában a megfelelő utmutatások és szaktanácsok megadásával segítségére siessenek.

— **A népszámlálás.** A kereskedelmiügyi m. kir. miniszter rendeletet bocsájtott ki a közelebb megejtendő népszámlálásra vonatkozólag. A rendelet szerint a népszámláláshoz tartozó összes nyomtatványokat az állam ingyen szolgáltatja ugyan ki, de a számlálóbiztosok díjazásáról és a felmerülő fuvar és egyéb költségekről is a községek tartoznak gondoskodni. A népszámlálás ideje 1901. január 1—10-ig tart s ha számláló biztosul tanító alkalmaztatik, tekintettel arra, hogy az 1897. évi XXXV. t. cz. 8 §-a értelmében az elemi iskolai oktatás statisztikai adatgyűjtés céljából csak 6 tanítási napon szünetelhet, a számlálási kerületet ily értelemben kell megalakítani, illetőleg beosztani.

— **Clayton & Shuttleworth mezőgazdasági gépgyárosok** ez évi képes árjegyzéke gazdag tartalommal, rendkívül díszes kiállításban jelent meg. Díszes albuma ez a legjelesebb gazdasági gépeknek, egyszersmind a székesfőváros és Magyarország legszebb pontjainak, melyek az album lapjain szép fénykép-másolatokban vannak ismertetve. Többek között benne foglaltatik Br. Harkányi féle abonyi kastély is. A Clayton & Shuttleworth-féle mezőgazdasági gépgyár, mely Magyarországra az első locomobilt és gőzcséplőgépeket hozta be, közel 50 év óta rendkívül nagyszolgálatokat tesz kitűnő gépeivel és eszközeivel a magyar mezőgazdaságnak. A gyár mindenkor és mindenből a legjobbat igyekezik nyújtani s ezáltal a magyar gazda osztatlan elismerését és bizalmát érdemelte ki. A Clayton & Shuttleworth-féle gazdasági gépek és eszközök nálunk nagy kelendőségnek örvendenek. Ajánljuk a jeles czéget gazdáink figyelmébe.

— **Eladás.** 5 darab hármas, 2 drb. ketős eke olesón eladó. Czím a kiadóhivatalban.

CSARNOK.

A szerkesztőségéből.

(T. G.) Kegyelmes olvasóim!

A mit itt elmondandó vagyok, nem is tartoznék a nyilvánosság elé, de kénytelen vagyok vele kirukkolni, mert arra egy bizonyos körülmény, az adott szó szentsége kötelez.

A dolog úgy történt, hogy a szerkesztőségben épen a helyemet foglaltam el (itt ugyan mel-

tán és megütközéssel kérdezhetnék hogy: hol a szerkesztőség és hol van abban hely?) egy nyolcz felé álló négy lábu széken, — mint Máryus Kartagó romjain — keseregtem én is, hogy hol késnek a — prenumeránsaim? midőn egyik szellemes munkatársam lépett be hozzám s per mopsz egy fogadást ajánlott föl, hogy én nem merném kiirni, hogy miféle eszméken tételődőn in moment.

A fogadást gyöngéden elhárítottam, de szerkesztői és úri szavamat adtam rá, hogy legközelebb ki fogom írni.

Megnyugodva távozott, ott hagyva engem tengeri gondjaim közepette.

Mert nem esekélyesség az kérem alássan, ebben a nagy városban az összes özvegyek és árvaik mindennemű anyagi ügyeiket, bajaikat eligazgatni; pöreiket, izetlenkedéseiket csitíttatni, simíttatni; a lázongó indulataikat altatgatni, — azon kívül valamennyi születések, halálozások és szívbéli ügyek mindennemű irodai formáit, a mindenható állam magas rendelkezései szerint elintézni, — naponként 3—4 gyöngéd érzelmű napszámosal a szőlőben veszekedni. — több mint 1 millió méhe fölött (e szerint én szerénytelenség nélkül mondhatom, hogy milliomos vagvok) irtóztató türelemmel uralkodni. — hat éktelen rosz kölyök fölött apai tekintélyemet megőrizni, és ezeken kívül lapot szerkeszteni — általános meg nem elégedésre.

Ez utóbbi a legnehezebb, mert erre nézve csak az éjjeli órák állanak rendelkezésemre, amikor mások kalandok után futkosnak, — ha szabad nekik s ha nem szabad, okvetlen ujságot olvasnak s csak gondolnak kalandokra, — nagy öröme Lázár Ármin kereskedő barátomnak, honnét a teméntelen petroléumot szállítom.

De azért tagadhatatlanul szép állás, mert egyenrangba helyez sok talentumos ujságszerkesztővel, a kikhez azonban ugy hasonlítok, mint az északi fény ama bizonyos világosság fényességéhez, melylyel lelki üdvösségem honoráltatik földi gyötördéseimért, melyek között ugyan semmi különbség sincs, mert bűnös halandó lévén jó magam is, rám nézve minekettő — megfoghatatlan.

Most rátérek a szerkesztőségbeli töprengéseimre.

Hát biz én azon tételődtem, hogy megérkezővén a szintársulat, hogy fogok én fogyatékos, — különösen a szini referadákra nézvést roppant fogyatékos — ismereteimmel olyan jelentéseket írni az előadásokról, melyekkel ugy a társulat, mint a szinpártoló hölgyek és urak meg legyenek elégedve.

Hogyan dicsérjem meg Mieseynét bájos dallaiért, Staud Margitot elegáns, szabatos könnyed játékaikért, finom alakításaiért, — T. Pogány Jankát szép tiszta hangjáért, — Szeberényi Margitot meg Szabados Gizit ügyes naiva szerepléseikért, — Aitner Ilkát otthonias, kedves játékaért és mit szól majd mindezekre a . . . feleségem?

Ezeknek a nehéz kérdéseknek a megoldásával birkóztam egy üveg saharai mellett — melyre Torday szintársulati titkár csak annyit jegyzett meg hogy — nem rosz! — midőn beállit hozzám egy szigorú ábrázatu ur s bemutatja magát, hogy ő Lantollagi Jeremiás költő.

Szent borzalommal emelkedtem föl üdvözölni őt s rémülettel gondoltam egy bizonyos szerkesztői üzenetre

De nem sokáig hagyott, borzonganom, mert mérgesen rám rivalt, hogy miért nem közöltem az ő költeményét?

Melyiket? Hebegtem zavartan.

Rögtön felolvasta s rettentő gyilkos tekintettel kérdezte, hogy miért nem jó ez a vers?

Nem tudtam rá mást mondani, minthogy nem annyira érdekes, mint a mennyire jó.

Olyasformát mondott, hogy számár vagyok én ahhoz.

— Milyen minőségben mondja ezt uram —

kérdeztem némi bátorságot erőszakolva magamra — mint ember, mint költő? Mert én csak egy esetben türom el öntől, csak is mint vendégemtől. Én a költőket, mint ábrándos természetű egyéneket ismerem, tehát ön, mint költő szintén ábrándozik, s ez a legujabb ábrándja, hogy én számárabb vagyok önnél.

Különbben is én a verseket kiosztom aesztetikus munkatársaim között, kik közül az egyik 30 éven alól lévén tüzesen, a másik 60-on fölül hidegen, magam pedig 40. körül, se hideg se meleg véleménynyel csatlakozom hol az egyik hol a másikhoz.

— Hát én mindenféle minőségben mondom azt, hogy ön nem ért a versíráshoz, (ebben igaz van) s így nem mondhat semmi féle véleményyt annál kevésbé, rosszat valamely költeményről.

— Hát kérem — jegyeztem meg szerényen — az igaz, hogy én nem tudok verset írni, de azért azt megtudom mondani, hogy melyik szép, melyik buta, és hogy melyik lopott.

De hogy megmutassam hogy nem vagyok önnél számárabb, foglaljon kérem helyet, azonnal itt a szemelátára megírok egy verset, s legyen kegyes nyomban meg is bírálni. Ha jobb lesz az önénél, el fog dölni melyőnk a nagyobb számár ha rosszabb lesz, úgy én akkor önt itt hagyom, van a másik szobában 6 gyerek meg egy szárazdajka, azoknak aztán deklamálhat ön akár ítélet napjáig, mert azok ugyan nem nagyon változatosak

Vészt jósló mosolylyal foglalt helyet velem szemben, én pedig kezembe vettem a tollat és halálra szántan irtam rendre a következő verset:

Szecceszsiós verselet.

Minden a mi keserű volt
Felejtse el a multból,
Tépjed gyorsan a virágot
Mit hozott a szecceszsiós újkor.

Nézz merészen a jövőbe
A miénk az úgy is.
Üdvözöljük kankánt járva
Akár milyen szecceszsiós rút is.

Az ördög sem találná el
Hogy nekünk mi a jó,
Antik világ, vagy új korszak,
Vagy a dicső, a szép szecceszsió.

De én tudom mi kellene:
Egy roppant nagy abrosz,
Bele kötni az egésztest
S úgy vágni egy szecceszsiós falhoz.

Felolvastam vendégem előtt, egy pillanattal megmerevedve bámult reám, s aztán elrohant s én nem tudom, hogy milyen verset irtam.

Szerkesztői üzenetek.

Abonyi Budapest. Köszönet a szép küldeményért, de későn jött e számra, csak a jövőbe helyezhetjük el. Az ígért dolgot pedig izgatottan várom.

L. B. Elek. A nyiltér fölött nem a szerkesztőség rendelkezik s így a megkeresésnek nem tebettem eleget. A szerkesztőség csak felügyeletet gyakorol, hogy közérköcsiségbe ütköző dolog ott meg ne jelenjen. Egyébként pedig a kiadó rendelkezik s az intézi annak anyagi és technikai ügyeit.

N. V. úrhölgy Szolnok, Szívesen intézkedtem parancsa szerint. Szabadjon reménylenünk valamint a szűn idő alatt.

V. Z A közlésre ugyan nem bírok felhatalmazást, de utólagosan kérem szíves beleegyezésedet,

Crassus. A legutóbbi beces küldeményed későn jött, mert akkor ki volt egy szedve, most pedig a hazafias érzésnek hódoltunk. Szíves elnézésedet kérem számítva további jóakaratra.

Tószegi: Bocsásson meg, hogy csak most veszek magamnak alkalmat meleg köszönetet mondani erős támogatásért. Minden felől a leghizelgőbb elismeréssel adóznak az új munkatárs iránt. Viszontlátásra!